Pošlnina plačana v gotovini. IZHAJA VSAK TOREK, ČETRTEK IN SOBOTO. Cena posamezni številki 1 Din.

TRGOVSKI LIST

Licijska knjiznica, Ljubljana

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. — Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem uradu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 120 D, za pol leta 60 D, za četrt leta 30 D, mesečno 10 D, za inozemstvo 150 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VI. LJUBLJANA, dne 27. marca 1923. ŠTEV. 36.

Prava pota.

Pred vojno se je židovska podjetnost lotila na poseben način izmozgavanja in zasužnjevanja narodov. S karteli in sindikati je šlo prepočasi, imeli so preveč dela in tudi so morali vedno računati s kakim upornim članom, ki se ni hotel vedno pokoriti železnim pestem kartela. Da bi šlo hitrejše in izdatnejše, so začeli delati s svojimi hčerkami — bankami. Nastale so mogočne zveze bank, ki so se polaščale ne samo raznih posameznih industrijskih in trgovskih podjetij, nego celih panog industrije in trgovine. Začele so ustvarjati poleg državnega monopola še svoj monopol in če bi vojna ne prekinila delovanja teh židovskih polipov, bi ti prej ali slej popolnoma omrežili vso produkcijo industrije in veleobrti, uničili vsako zasebno industrijsko in veleobrtno samostojnost in konkurenco. Posledice tega bi bile, da bi konzum moral plačevati vsako ceno, premoženje bi se pa zbiralo v rokah teh bančnih skupin. Bogatela bi peščica kapitalistov, množice pa bi se pogrezale v revščino. Nove državne meje so začasno omejile delokrog teh židovskih tvorb in na nas in državni oblasti je sedaj ležeče, da onemogočimo tako enostransko zbiranje kapitala in polaščevanja trgovskih in industrijskih podjetij, ker to ne pospešuje obrti in industrije, nego urejujejo razvoj in produkcijo le z ozirom na svoj žep, na dobiček. Zasebna podjetnost in delavoljnost ne sme biti izpostavljena nevarnosti, da jo lahko ubije in zasužnji velekapital zgoraj omenjenega značaja.

V Sloveniji nimamo velekapitala v posameznih rokah, ki bi lahko ustanavljal potrebna podjetja, katerih število ni malo, bilo bi to mogoče le našim bankam. Če pa hočemo res gospodarsko osamosvojiti svoj narod, če hočemo res dvigniti blagostanje celote, tedaj moramo preprečiti, da bi bile le banke lastnice podjetij, tedaj moramo ustanavljati svoja potrebna podjetja s pomočjo vsega naroda. Ves narod moramo pridobiti, da pomaga s svojo močjo dvigniti našo industrijo in obrt, narod pripeljati na gospodarsko pot, do razumevanja gospodarskih vprašanj. Ne gospodarska sila tistih, ki ne sejejo, pa žanjejo, nego narod, ki se peča res s produktivnim delom, delavec, ki res proizvaja, naj bo, če ne izključni lastnik, pa vsaj odločujoči solastnik.

Izdajajte majhne delnice, delavske delnice, da jih bo mogel vzeti delavec, da bo lahko postal s svojo skromno glavnico solastnik podjetja. In če tudi te skromne glavnice nima, pomagajte mu, da si jo pridobi. Tudi v tem oziru se lahko pomaga, če se hoče. Seveda je tega vreden le delavec, ki hoče biti sotrudnik v podjetju.

Na Francoskem obstoji zakon, kateri nudi posebne ugodnosti tistim podjetjem, katera izdajajo delavske akcije ali delnice. Teh delnic pa ne kupujejo posamezni delavci, nego delavske organizacije.

Na tak način se mora tudi pri nas rešiti tako važna zadeva, ker s tem bomo rešili vprašanje socializacije, bomo privezali delavstvo na podjetja, ker je tudi njegovo, bomo dvignili produkcijo in delavoljnost, bomo si ustvarili industrijo, ki bo res last in donašala dobičke splošnosti, ne pa posamezni kapitalistični sili. Ne hranilnice in posojilnice naj bodo izključno naložišče naših prihrankov, nego naša industrijska in prometna podjetja naj nam nagradujejo naše varčevanje.

Vsi moramo sodelovati pri ustvaritvi in vpostavitvi svoje industrije, obrti in prometnih pripomočkov, pa bomo namah rešili vprašanje socializacije, in to pravilnim, poštenim potom, ne pa z nasilnostjo ali z oropanjem tistega, ki si je s svojo varčnostjo in smotrenim delom stvaril svoj obrat. Izgubili se bodo zabavljači in hujskači, nastal bo mir med delodajalcem in delojemalcem, ker tega razločka v resnici ne bo, saj delavec bo sogospodar, tedaj delodajalec in jemalec obenem, korist podjetja bo njegova korist in kolikor več bo donašalo podjetje, toliko večje ugodnosti in pravice bo imel delavec. Dvignilo se pa bo tudi varčevanje, izpraznile pa številne nepotrebne gostilne, omejilo popivanje in tudi zabavljanje proti našim napravam.

Če smo na ta način rešili vprašanje lastništva podjetij, smo tudi že rešili v veliki meri vprašanje delavnega časa. Prepričani bodimo, da delavec kot solastnik ne bode gledal na uro, pač pa bode stremil za tem, da se proizvaja kolikor mogoče veliko in dobro. Kadar bode delal delavec z občutkom, da ne dela izključno le za žep posameznega lastnika ali par kapitalistov, nego tudi za svoj žep, za svoj dobiček, tedaj ne bode štel ur in minut. Tedaj pa tudi ne bomo več slišali o izkoriščanju in izmozgavanju, o kapitalistih in proletarcih, tedaj bodo izginili tisti parasiti, ki žive sedaj le od hujskanja delavskih mas, ki hujskajo stan proti stanu, delavca proti samostojnemu obrtniku, razburjajo ljudstvo s krvavimi frazami, mesto da bi vzbujali veselje do dela, gojili varčnost in treznost, poskušali z duševno in strokovno izobrazbo dvigniti delavstvo na višjo stopnjo in mu pomagati na pot samostojnosti in blagostanja.

Strokovna izobrazba nam ne izboljša samo duševnega položaja, ampak nam tudi olajšuje intenzivno, smotreno delo, s katerim edino si zamoremo zboljšati svoj gmotni položaj, si odpremo pot do blagostanja in zadovoljnosti. Ugodne gmotne razmere pa nam bodo omogočale ustvarjati si nova podjetja nove vire dohodkov, nam bodo jamčile gospodarsko in narodno neodvisnost in moč.

To so tedaj sredstva in pota, ki nas peljejo do pravega cilja, ki ga hoče doseči vsak pošten Jugoslovan: Srečen in zadovoljen državljan, narod, svobodna in močna domovina, država. In država smo mi sami.

Fr. Zelenik.

Koliko je vredna Jugoslavija?

Neprestano zabavljanje čez našo svobodno domovino in njene naprave, zlobno hujskanje proti Jugoslaviji nas silijo k razmotrivanju, ali Jugoslavija zasluži to ali ne. Najbolj zabavljajo proti carini in trošarini. S številkami pa hočem dokazati, da smo v propadli Avstro-Ogrski plačevali odstotno mnogo višjo carino in konzumne davke (po naše trošarino), kot sedaj v Jugoslaviji.

Navedem le nekaj značilnih primerov. Sladkor je notiral n. pr. dne 8. novembra 1913 na tržaški borzi 26 K, konzumni davek je znašal 38 K ali 146% cene. Danes stane sladkor na debelo okoli K 39·70, carina in trošarina pa znaša K 12·80 ali 32 % cene, tedaj bi morala naša država zvišati carino za 114 %, da bi pobirala odstotno tako viseko trošarino kot Avstro-Ogrska. Dne 29. avgusta 1913 je n. pr. veljal v Trstu Santos srednje vrste 110 K, carina je znašala K 89·80 v zlatu s pripadki vred ali okroglo 82 % cene. Danes stane taki Santos 46 K, carina znaša 12 K v papirju ali 38 % cene, je tedaj za 44 % nižja od avstro-ogrske.

Avstro-ogrska carina je obremenjevala konfekcijske izdelke z 6 do 24 % in toliko znaša carina tudi v Jugoslaviji. To naj bi vpoštevali razni vikači, ki so tako molče plačevali visoko carino Avstro-Ogrski. V propadli Avstriji je obremenjevala carina n. pr. železo z 34 %, poljedelske stroje z 16 %, šivalne stroje z 26 %, razne železne izdelke celo do 68 %. Vsi ti predmeti so danes v Jugoslaviji pogojno carine prosti. Res je, da v Avstriji za marsikatero podražitev po carini nismo vedeli, ker smo kupovali iz tretje ali četrte roke in nismo imeli opravka s carino. Danes moramo letati okoli carinaren in ti stiki marsikateremu razburjajo živce. Kdor pa je imel opravka s carinarnami že v Avstriji, ne zabavlja čez jugoslovanske carinarne. Carinarna v Trstu n. pr. je imel drugačen aparat na razpolago kot ga ima naša ljubljanska, in vendar so se takrat čez ono ravnotako pritoževali, kot se danes čez našo. Marsikateri zabavljač bi pa prvi dan ušel iz urada, če bi ga nastavili za carinika na ljubljanskem kolodvoru.

Slovenija je pred vojno uvažala letno okoli 1,000.000 kg pšenice. Ker je Avstrija imela na pšenico K 6·30 v zlatu uvozne carine, je morala Slovenija plačevati ogrskim magnatom najmanj 6,000.000 v zlatu več za pšenico, kot bi dala za neocarinjeno blago. Ali ni bila to ogromna trošarina! Visoka carina je podraževala vse življenje v Avstro-Ogrski v jako visokih odstotkih, kar sem dokazal s številkami v svoj čas v Slov. Narodu priobčenem članku: Carina in živinoreja. Kdo pa je takrat protestiral proti ogromni carini in proti neznosni draginji, kdo zabavljal proti Avstriji? Pri nas nihče!

Če bi vsi zabavljači čez Jugoslavijo imeli pred očmi neznosno draginjo v Avstro-Ogrski, bi vpoštevali, da imamo za seboj pet let ubijanja in uničevanja, pa bi stisnili jezik za zobe.

Jugoslavija ima 13,000.000 prebivalcev pa 3 miliarde denarja, Avstrija pa ima 6,000.000 prebivalcev pa 24 miliard papirnatega denarja, Nemčija za 60,000.000 prebivalcev 59 miliard, Francija za 42,000.000 prebivalcev 53 miliard papirnatega denarja.

Vkljub raznim težavam imamo edinstvene finance, edinstveno trgovino in denar, ki je že znan po celem svetu in nas povsod poznajo tudi kot kupce. Naši poljedelski, živinorejski in gozdarski pridelki zavzemajo odlično mesto na svetovnih tržiščih.

V drugih državah imajo še več davkov kot pri nas. Nemčija n. pr. ima tudi prometni davek, davek na luksus, »Reichsnotpfennig« in še mnogo takih davkov, kateri so se nam zdeli neznosni. Brez davkov si ne bomo zgradili svoje očetnjave.

Dobijo se ljudje, ki pravijo, da nas bo Srbija gospodarsko izkoriščala. Calwer priobčuje v »Jahrbuch der Weltwirtschaft« trgovske bilance Srbije. Ta je bila letno okroglo za 10,000.000 Din aktivna, nekatera leta dobre letine celo do 20,000.000 Din. »Jugoslovanska Njiva« je v eni številki lanskega letnika priobčila poročilo, da so Avstrijci in Bolgari za časa okupacije izvlekli iz Srbije blaga za 1700 milijonov dinarjev predvojne vrednosti. Nemci so gotovo tudi toliko odnesli, saj so bili prvi mojstri v plenjenju. To je gotovo škodovalo gospodarstvu Srbije, ali vendar bomo mi živeli od Srbije prej kot ona od nas. V okrepitev tega mnenja še navedem nekaj podatkov glede Slovenije. Na račun kompenzacijske pogodbe 180/SHS z Avstrijo je uvozila Slovenija za 136 milijonov, izvozila pa za 37 milijonov, je tedaj pasivna za 99 milijonov. Od izvoza odpade na Štajersko 33·8 milijonov. Te številke v premišljevanje raznim avtonomistom!

Priznati moramo, da marsikaj ni v redu pri nas, ali drugje je še slabše. Naše neprilike zaostajajo daleč za vrednostjo naše narodne in gospodarske svobode. Zato pa bodimo tihi, ne zabavljajmo, nego hvalimo Boga, da nam je dal našo Jugoslavijo! Prepiramo se za razne »slovenske« pravice, pa pozabljamo na naše gospodarstvo. Leta 1866. je dal Deak Hrvatom bel papir, da zapišejo nanj svoje zahteve. Hrvatje pa so se prepirali, kaj naj zapišejo, pa so s prepiranjem zamudili čas in zapravili zlato svobodo Hrvatske. Tudi sedaj se prepirajo bratje, pa si s tem lahko uničijo hišo. Z zavlačevanjem izvedbe ustave si kvarimo naše gospodarstvo, naš politični in gospodarski položaj in ugled in kredit v tujini.

Brzojavke s plačanim odgovorom.

Pošiljatelj vsake brzojavke lahko zahteva od svojega korespondenta odgovor. V tem slučaju napiše pred ime naslovnika posebno označenje »odgovor plačan« ali okrajšano »Rp.« (réponse payée), eventuelno tudi še število besed za plačani odgovor n. pr. »Rp. 15«.

Kadar dobi naslovna postaja tako brzojavko, izpolni posebni obrazec (nakaznico) in ga pridene k došli brzojavki, da se naslovnik lahko posluži takoj ob prejemu brzojavke tudi že nakaznice za brezplačni odgovor.

Pomniti pa je pri tem novo določbo brzojavnega pravilnika, da se zamore tak plačani odgovor vporabiti samo za tisto brzojavno postajo, od koder je prvotno brzojavka dospela. Ako hoče odpošiljatelj brzojavke s plačanim odgovorom, da se odgovor brzojavi drugam, kakor pa v kraj, odkoder je brzojavko odposlal, potem mora to posebej označiti s tem, da pripiše k znaku »Rp.« še dostavek: »odgovor v . . . . .«. Stranka n. pr. preda v Ljubljani brzojavko z naslovom »(Rp. 10) N. N. Zagreb«, želi pa, da ji naslovnik ne odgovori v Ljubljano, ampak v Kranj. Zato mora napraviti naslov takole: »(Rp. 10) = odgovor v Kranj = N. N. Zagreb«. Ako stranka ne napravi take označbe, sme naslovnik napisati na dotični nakaznici odgovor glaseč se samo v Ljubljano.

Ako hoče odpošiljatelj brzojavke s plačanim odgovorom, da se mu odgovor nujno dostavi, v tem slučaju napiše pred naslov: »nujen odgovor plačan« ali »hitan odgovor plačen« (réponse payeé urgente) oziroma samo »Rp. d.«

Pristojbina za plačan odgovor znaša poleg navadne pristojbine za brzojavko po številu besed še pristojbino za toliko besed, kolikor jih je odpošiljatelj pred naslovom označil, oziroma ako ni napravil nikake označbe števila, se smatra, da velja odgovor za 10 besed.

Ako potem naslovnik take brzojavke porabi večje število besed za odgovor, kolikor mu jih je odpošiljatelj nakazal, mora doplačati za vsako več vporabljeno besedo odpadajočo besedno pristojbino po 50 para.

Naslovnik brzojavke s plačanim odgovorom ima pravico, da odda brezplačno odgovor na sprejeti nakaznici ob vsakem času torej tudi ob nedeljah, ko se sicer računa trikratna pristojbina. Ako pa ima n. pr. odgovor več besed, kakor jih je plačal pošiljatelj prvotne brzojavke, je treba v času od 20 ure v soboto, do 8 ure v pondeljek za tiste besede, kar jih je več, plačati trikratna besedna pristojbina. Velja pa to pravilo samo za tuzemski promet.

Nakaznica za brezplačni odgovor velja v tuzemskem prometu — to je, ako je bila prvotna nakaznica predana v naši državi, mesec dni od dneva, ko je bila dostavljena prvotna brzojavka.

Pristojbina za plačani odgovor se v tuzemskem prometu na zahtevo vrne pošiljatelju prvotne brzojavke, ako se brzojavka naslovniku iz kateregakoli razloga ni mogla dostaviti. Vračilo je zahtevati najkasneje v 3 mesecih potem, ko je bila predana prvotna brzojavka. V inozemskem prometu — to je, ako je bila prvotna brzojavka predana v inozemstvu, se sme ta nakaznica porabiti za brezplačen odgovor v katerikoli kraj tuzemstva, ali inozemstva. Velja pa 42 dni od dne, ko je bila izdana.

Vsaka brzojavka iz inozemstva s plačanim odgovorom, ki ni bila dostavljena, se predloži po 42 dneh poštni direkciji z razlogom, zakaj ni bila dostavljena, da se pristojbina vrne pošiljatelju prvotne brzojavke.

Tudi se povrne pošiljatelju prvotne brzojavke v inozemskem prometu razlika med nakaznično svoto in pa med pristojbino v resnici vporabljenih besed za odgovor, ako znaša ta razlika najmanj 1 frank (20 dinarjev).

Fr. Zelenik:

Iz trgovine z vinom.

Mojemu članku »Vinoreja in vinska trgovina« v Trgovskem listu je tiskarski škrat snedel iz prvega odstavka nekaj vrst in je bil tedaj prvi odstavek v članku prav pošteno izkažen. Zato navajam snedene stavke še enkrat.

Statistika je jako nezanesljiva, ker eni navajajo, da pridela Jugoslavija 2,870.000 hl vina in ostaja za izvoz 800.000 hl, drugi pa cenijo letino na 4 do 6 milijonov hl in preostaja po njihovi sodbi za izvoz 2 do 4 milijone hektolitrov vina.

Trgovina z vinom je jako slaba, ker ljudstvu primanjkuje denarja celo za živež, ki je dan za dnem dražji. Finančni minister hoče popravljati dinar s forsiranim izvozom. Dosegel je ne popravo dinarja, pač pa znatno podražitev vseh potrebščin in spomlad nam bo prinesla zopet težke boje. Potrošnjo vina omejujejo tudi visoke davščine na vino. Vrh tega nam je lansko leto rodilo obilo sadja in tako delal vinu konkurenco tudi sadjevec.

Položaj vinorejca postaja jako težaven. Naraščajoča draginja poraja višje delavske plače, obdelovanje postaja potemtakem dražje, vino pa se ne more prodati. Kakor je danes položaj se bodo razmere za vinorejca še poslabšale.

Lanskoletni vinski pridelek se boljše razvija, kakor se je mislilo ob trgatvi. Ako bi nam leto 1921 ne bilo prineslo tako dobrega pridelka bi lansko vino imelo več veljave.

Seveda obstojajo med vini velike razlike. Nekatera se radi premale vsebine alkohola in s preveč kisline rade kvarijo, druga so vsled dobrega kletarenja in vestne izbire prav dobra. Nekatera graščinska vina imajo celo 11% alkohola. — Spodnještajerska vina imajo 7 in pol do 9% po Maligandu. Cene za spodnještajerska vina se gibljejo med 15 do 20 K za liter. Boljša graščinska vina plačujejo tudi po 22 do 24 kron.

Trta je dobro prezimila. Z rezanjem so večinoma že gotovi in deloma so tudi že okopali. V mariborskem okraju so vinorejci letos trli precej pognojili. Porabljajo tudi že umetna gnojila.

Omeniti moram še nekaj. Vladni organi delajo težkoče in sitnosti vinskim trgovcem in krčmarjem radi dalmatinskega vina. S kletarenjem se temu vinu odvzame možnost povretja in raditega ostane vino sladko. Sedaj pa pride vladni organ in pravi, da vino ni pristno. Noče se dati prepričati niti po analizi tukajšnjega kemičnega preizkuševališča. Ne vem, zakaj delajo težkoče, ko jim bo vendar dobro znana lastnost takega vina.

Prizadetim strankam priporočam, da se obrnejo na Zvezo vinotržcev za Slovenijo v Ljubljani, katera bode napravila primerne korake. Nadzorovanje je potrebno, posebno bi priporočal to v ljubljanskih kleteh, ali kaznuje se naj tam, kjer je kazen na mestu, ne pa, da se dela težave nedolžnemu in graja pristno blago.

Naša produkcija vrvic za čevlje.

Na naš članek »Naša industrija vrvic za čevlje«, v številki 34. našega lista smo dobili s strani delniške družbe »Metra«, združene tvornice trakov in pramenov v Ljubljani pojasnilo, v katerem pravi družba, da znaša celokupna potreba vrvic za čevlje v naši državi letno za moške in visoke damske čevlje okroglo 35 do 40 milijonov metrov in to pač iz razloga, ker pretežna večina prebivalstva ne nosi čevljev, te se nosi splošno samo v Sloveniji in enem delu Hrvatske, temveč opanke, katere so v vseh drugih delih države običajne, razven v mestih, kjer se meščanski sloji poslužujejo navadnih čevljev. Visoko računano, nosi toraj štiri milijone prebivalstva naše države čevlje in od teh moramo odbiti modne damske čevlje, katere vezalk sploh nimajo. Svota 35 do 40 milijonov metrov je torej po mnenju te družbe še visoko računana in od te potrebe zamorejo kriti naše združene tvornice trakov in pramenov »Metra« d. d. v Ljubljani in Mariboru okrog 20 milijonov metrov, zraven tega pa še vrvice za nizke damske čevlje okrog pet milijonov metrov.

Razen omenjene družbe izdelujejo še dve tovarni v Sloveniji te izdelke ter znaša njih kapaciteta letno približno 10 milijonov metrov. Na podlagi teh podatkov smo glede uvoza teh izdelkov iz inozemstva danes skoraj popolnoma neodvisni, kajti potreba uvoza znaša v najslabšem slučaju samo še pet milijonov metrov, kar pa bode kakor upamo, tudi prav kmalu krila domača produkcija.

TRBOVELJSKI PREMOG IN DRVA
ima stalno v zalogi vsako množino
Družba „ILIRIJA“, Ljubljana
Kralja Petra trg 8. Telefon št. 220.

M. Savić:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

Lesna industrija:

1. Industrija mehkega lesa producira okrog 60.000 m³ stavbenega lesa brez ročno-rezanega in tesanega lesa in ima največjo žago v Beogradu, ki je last Prometne banke, dalje dve srednje veliki žagi v Beogradu, veliko žago v Brusi, Mitrovici ter male žage po dve v Obrenovcu, Šabcu in Loznici ter po eno v Zvorniku, Užicah in Smederevem.

2. Industrija trdega lesa je brez velikih inštalacij in producira strugan in tesan stavben les; produkcija se ceni na 5,000.000 Din brez vračunjavanja lesa, ki se poseka za lastno porabo, ki je v Srbiji zelo znatna.

Industrija suhih češpelj, katerih izvozna vrednost varira med 2,168.864 do 16,493.751 Din letno ter izdelave pekmeza (povidla), katerega cena varira od 460.884 do 4 milijone 272.932 Din letno in sicer se sušijo češplje na vaških posestih, pekmez pa se izdeluje v začasnih sušilnih napravah v centrih slivarske produkcije.

Industrijo alkohola zastopa ena tovarna alkohola v Beogradu z letno produkcijo 400.000 kg. V Srbiji obstoja velika produkcija žganja kot domača industrija.

Izvozne klavnice so se nahajale poleg beograjske klavnice, ki kolje za izvoz določeni kontingent živine za Avstrijo, še dve v Vel. Planini, ena v Mladenovcu in ena v Jagodini. Te zadnje klavnice so producirale okrog 400.000 kg salame in okrog 1,000.000 kg slanine.

Za industrijo mesnih in sočivnih konzerv obstoja tovarna v Kragujevcu, z vrednostjo produkcije pol mimlijona dinarjev ter tovarna za sušenje fižola v stročju v Aleksincu, ki producira za pol milijona dinarjev; domača industrija mlete paprike v okolici Leskovca s produkcijo v vrednosti 200.000 Din.

Usnjarsko industrijo za izdelavo obutve zastopajo tri tovarne in sicer ena v Beogradu, Nišu in Kragujevcu s produkcijo v vrednosti 3,000.000 Din. Pri tem pa ni vračunjena velika obrtniška produkcija usnja za opanke, ki jih izdelujejo opankarji in ki ima mnogo večjo vrednost.

Industrija kleja, špodija in kostne masti je reprezentirana z eno tovarno, katere produkcija ima ceno pol milijona dinarjev.

Delavnica za usmrčanje kokonov svilene bube v Lapovu in Gevgeliji 2,500.000 dinarjev.

Domača vrvarska produkcija v Leskovcu ima vrednost 3 milijone 500.000 Din, od čegar se okrog 1,000.000 Din izvaža.

Tiskarska industrija in industrija za predelavo papirja, ki je najbolj zastopana v Beogradu in producira za okrog 3,500.000 Din.

Kovinske livarne in popravljalnice za stroje obstojajo dve v Beogradu in po ena v Leskovcu, Požarevcu, Šabcu in Nišu; delavnica za popravilo strojev v Nišu; brodarska delavnica v Beogradu; vojnotehnični zavod v Kragujevcu. Celokupna produkcija te metalne industrije znaša okrog 10,000.000 dinarjev.

Keramična industrija opeke, strešnikov in cevi iz kamenine producira za okrog 4,000.000 dinarjev letno, ne vračunavši produkcijo navadnih polnih peči. Nova stroka te industrije obstoja v Leskovcu v izdelavi marseljske opeke.

LISTEK.

Gustav Freytag.

Dati - Imeti.

(Nadaljevanje.)

Še bolj razdvojen, nego je odšel, se je vrnil Itzig v sobo. Zamišljen se je vsedel v svoj kot in pričel tuhtati, kako je mogoče zahtevati za tako navadno stvar, kakor je trgovski stil tako velikansko množino denarja. Med tem je vstopil krčmar, postavil svetilko na mizo in prinesel tujcu preprosto večerjo. Popolnoma proti svoji naravi je bil napram njemu zelo vljuden. Skupno sta stopila k oknu, kjer sta imela kratek pogovor katerega predmet je bil, kot je opazil Itzig, njegova oseba.

Ko sta nehala, je stopil Pinkus k Itzigu ter mu rekel: »Ta gospod ostane nekaj tednov tu in noče, da bi se o tem izvedelo. Ne povejte nikomur, da je tukaj, akoravno bi vas kdo vprašal«.

»Saj sploh ne vem, kdo je gospod«, pravi Itzig, »kako naj potem komu povem, da tu stanuje?«

»Na tega mladega moža se lahko zanesete«, pripomni Pinkus tujcu, nakar ta malomarno pokima z glavo. Krčmar pusti luč v sobi, vošči: »Lahko noč« ter odide. Gospod se udobno vsede k mizi ter prične z neprijetnim cmokanjem povživati svojo večerjo, pri tem pa od časa do časa pogleduje na Itziga, kakor jastreb na rmeno pišče, ki se mu je v svoji lahkomišljeni mladosti upalo preveč približati.

Med tem, ko je starec mežikajoč pogledoval na svoj plen, šine Itzigu hipoma misel v glavo: ta skrivnostna oseba s strahovitimi zahtevami je morebiti eden izmed izvoljencev, posestnik receptov, s pomočjo katerih najde ubog trgovec gotovo srečo, zlato in vse zemeljske dobrine. Lica so mu začela žareti pri tej misli. Sicer ni pričala tujčeva zunanjost o popolnoma nikakem bogastvu in sreči, toda, ali ne nosi starega suknjiča le inkognito, ali ni morebiti brezmejni skopuh, ali pa ne mara iz kakega drugega vzroka izrabljati receptov? Morda je stavil petdeset tolarjev kot ceno za to skrivnost. Itzig je bil zdaj že zadostno svetovno naobražen, da je uvidel, da nima takih učinkov niti kako mazilo, niti kak čarobni kamen, ampak, da je za to potrebna znanost. Opazil je, da je odvisno le od tega, če je človek pretkanejši, kot so drugi ljudje. Toda po njegovem mnenju je morala za vsem tem vendar-le tičati neka skrivnost, in njegovo poželjenje, da bi izvedel kaj natančnejšega, je postajalo že brezmejno. Roke so se mu tresle, kot v mrzlici, in njegov bledi obraz je žarel, ko je iz svojega kota zopet stopil k tujcu in mu z veliko vnemo rekel: »Dovolite, gospod, da vas še nekaj vprašam. Slišal sem, da se je mogoče naučiti umetnosti, s pomočjo katere se ima srečo pri vseh kupčijah in ki pripomore, da se izvrši vsak nakup in prodaja po najugodnejših cenah. Če obstoja taka umetnost, kakor mi je zatrjeval nekdo izmed naših ljudi, bi se dovolil vprašati gospoda, če je to taista veda, v kateri bi me lahko poučeval gospod, ako bi me hotel«.

Starec porine od sebe krožnik in z izvanrednim mežikanjem pogleda na fanta. »Ti si najčudovitejši človek, s katerim sem imel sploh kdaj opraviti v svoji praksi. Ali si skrajno neumen, ali pa najpretkanejši glumač, kar sem jih videl«.

»Ne, le neumen sem, toda rad bi postal moder«, odgovori Itzig.

»Čuden človek«, pripomni stari gospod ter si popravi očala, da bi bolje videl objekt pred seboj. Itzigu je postajalo že neprijetno, ko je gledal v hladni blesk očal. Ko ga je starec po daljšem ogledovanju menda že preizkusil, napravi malo prijaznejši obraz ter pravi: »Kar imenuješ ti umetnost, sinko moj, ni nič drugega, nego, da se natančno poznava zakone in se jih zna vporabiti vedno v svoj lastni prid. Kdor to razume, postane na zemlji velik mož; nič ga pri tem ne ovira, ker obesiti ga ne morejo«. Pri teh besedah se starec zasmeje na neki posebni način, tako, da je postalo celo našemu Itzigu tesno pri srcu, akoravno ni polagal posebne važnosti na premikanje mišičevja na obrazu.

»Ni nobena lahkota, učiti se umetnosti, kako se ravna s postavami«, nadaljuje mali gospod, »za to je treba dolge vaje, brihtne glave in odločnosti v pravem trenotku, pred vsem pa neke lastnosti, ki jo imenujejo učenjaki značaj«. Obraz se mu je zopet raztegnil v nasmeh.

(Dalje sledi.)

Industrijo cementa zastopajo tovarne v Ripnju (majhna), v Ralji in v Popovcu (velike) z letno produkcijo 5.000 vagonov.

Tovarniška produkcija apna se ceni na 500.000 Din; poleg tega pa se še po vaseh za domače potrebe producirajo velike množine.

Milarsko industrijo zastopajo tovarne v Beogradu, Nišu in Leskovcu in znaša njihova produkcija 1,000.000 Din.

Industrijo testenin zastopate dve tovarni v Beogradu in znaša njih produkcija okrog 200.000 dinarjev.

Steklarsko industrijo zastopate dve tovarni in sicer tovarna za izdelavo stekla za okna v Kostolcu, ki producira za 500.000 Din in tovarna za votlo steklo v Paračinu za 1,000.000 Din.

Konfekcija perila 500.000 dinar., kravat 50.000, čepic 300.000, predpasnikov 200.000, izgotovljenih oblek 1,500.000 se hitro razvija.

Industrija kolomaza (dve delavnici) kemičnih barv in firneža (eno podjetje), dve parfumeriji. Produkcija ima vrednost 1,000.000 Din.

Za pokrivala obstojate v Beogradu dve tovarni slamnikov in dve mali tovarni za klobuke iz klobučevine. Produkcija ima vrednost 700 tisoč dinarjev.

Električne centrale za razsvetljavo mest obstojajo v Beogradu, Nišu, Užicah, Šabcu, Gradišču, Leskovcu, Paračinu, Zaječarju, Ivanjici in Valjevem. Vrednost obrata znaša do 5,000.000 Din.

Industrije kamna se nahajajo v Ritnju in Arandjelovcu; industrije mlinskega kamna v Trsteniku in Boljetinu producirajo do 1,000.000 Din.

Industrija bonbonov, čokolade in slaščic (brez rokodelske produkcije) producira za 1 milijon dinarjev letno.

Smodnišnica v Obiličevem je pred vojno producirala za 1 milijon dinarjev produktov; industrijo obuval reprezentira ena tovarna v Beogradu z letno produkcijo 500.000 Din.

Poleg tega obstojijo še male tovarne probkov iz plute (ena), dalje tovarne za sezamovo, makovo in solnčarično olje (tri), ena za kvas, dve za stole iz vpognjenega lesa, ena za vlite izdelke iz medi, tri tovarne ledu v Beogradu, dve tovarni papirnih zavitkov in ena tovarna čevljarskih kopit itd.

u) Bodoča industrija.

Videli smo koliko in kakšna industrija je bila osnovana do izbruha vojne leta 1914 na podlagi carinske zaščite, ki ji je poleg privilegijev omogočila obstoj. V mejah, ki so obstojale do leta 1912 se je imela obstoječa industrija na podlagi carinske zaščite tudi nadalje širiti, kakor se je bila od leta 1906 do 1912 za 250% razširila tekstilna industrija itd., ravno tako tudi druge, kakor so se tudi imele osnovati nove stroke industrije.

Ker smo dobili nove oblasti, ki so brez industrije, odnosno z relativno razvito potrebo, deloma vsled mnogobrojnega mestnega prebivalstva, kakor tudi vsled pečalbarov, nastaja možnost, da se osnuje nova industrija in da se že obstoječa znatno razširi. Izkoriščanje te možnosti v novih pokrajinah pa je preprečila vojna. Poleg teh ugodnih faktorjev prihajajo še druge ugodnosti v novih krajih vpoštev, kakor veliko bogastvo na vodnih močeh, veliko bogastvo na premogu in na delovnih silah.

Novi kraji omogočujejo vsled svoje potrebe na bombažnih izdelkih znatne predilnice in tkalnice, barvarne in tiskarne bombaža, nove volnene tovarne in eno do dveh pozamenterijskih tovarn.

Celokupno ozemlje pa omogočuje poleg razširjenja sedanje produkcije: 1. osnovanje nekoliko velikih tovarn za olje v svrho izkoriščanja makovega in sezamovega semena ter bučnih semen, bukovega žira in repe v starih krajih, da se pokrije potreba na olju; 2. tovarne za koruzni škrob in koruzno olje, da se izkoristi bogastvo na koruzi in pokrije potreba škrobovega sirupa ter omogoče pitnje prešičev z odpadki; 3. Nove tovarne za špirit, bodisi potom izkoriščanja pokvarjene koruze, bodisi potom izkoriščanja repe in melase, posebno za potrebe novih krajev; 4. Ena tovarna niti za šivanje; 5. Nove tovarne za predelavo sadja, zelenjave in melase; 6. nove predilnice za konopljo in izdelavo motovozev v svrho boljšega vnovčenja konopljenih izdelkov; 7. tovarno za izdelavo vagonov in železniških strojev; 8. tovarno za fajanso, porcelan, porcelanove ploščice, cevi itd.; 9. papirnico, bodisi za izdelavo papirja iz lesa ali iz cunj ali pa iz omajkov od koruze; 10. tovarno za železne konstrukcije; 11. kovaško delavnico in livarno za baker; 12. tovarna žveplene kisline; 13. tovarno za octov o kislino; 14. veliko tovarno za medenino; 15. tovarno za mavec (gips); 16. tovarno za stavbeno okovje za okna, vrata in pohištvo; 17. tovarno žebljev; 18. nekoliko livarn in strojnih tovarn, kjer bi se izdelovali poljedelski stroji; 19. tovarno za posodo iz emailirane pločevine; 20. dve sladkorni tovarni in sicer eno v Leskovcu, drugo v Skoplju; 21. nekoliko izvoznih mlinov, posebno za predelavo fine ovčjepoljske pšenice; 22. izkoriščanje vodnih sil na rekah bi omogočilo zgradbo velikih inštalacij za razsvetljavo mest, za pogon železnic, dalje izdelavo kalcijevega karbida, aluminija in aluminijeve posode, azotne kisline ter umetnega azotnega gnojila, natrijevega hidrata, klorovega apna, žavelove vode itd. in sicer tudi brez izkoriščanja ogromnih padcev Donave; 23. tovarniške žage ter podjetja za kuhanje bukovega lesa, za panje za izdelavo kopit in palice za izdelavo vpognjenega pohištva; 24. tovarne za izdelavo kromovih kož, katerih uvoz je tudi dovoljen; 25. tovarne za striženje volne s kož in njih predelavo; 26. tovarne cikorije; 27. tovarne za milo; 28. tovarne prstenih barv; 29. tovarne za izdelavo firneža, lakov, masti in drugih kemičnih preparatov. 30. izdelava votlih opek ter opek iz apna in peska; 31. destilacija nafte in izdelava vseh naftinih produktov; 32. tovarno za izdelavo steklenic za pivo; 33.tovarna hidrofilne vate; 34. hladilnice za sir in jajca v Beogradu; 35. tovarna terpentina v Užicah; 36 tovarna prepečenca in testenin; 37. zgradbo železnice Kraljevo-Raška - Mitrovica bi se omogočilo snovanje visokih peči v dolini Ibra, kakor tudi litih železnih izdelkov, paličnega železa železne pločevine in žice; 38. tovarna razstreljiv, kakor dinamita itd. za rudarske in stavbene potrebe; 39. snovanje artilerijskih delavnic za izdelavo municije, ki bi jih odobrila država; 40. snovanje izvoznih tovarn za lsad; 41. predilnice za lan; 42. destilacija borovničevega olja, ananasovega olja in podobnih izdelkov; 43. izdelava morfina in njegovih soli; 44. mlekarska industrija za izdelavo ovčjega sira na planini Koraba, Šar in Jablanica; 45. tovarna čevljev; 46. tovarna strojilnega izvlečka iz hrastovega lubja in lesa, tovarna ekstrakta in tinktur za lekarniške in druge farmacevtske produkte; 47. tovarna luščenega graha; 48. izvozna tobačna tovarna; 49. filature za svilo; 50. tovarne za predelavo perja; 51. za izdelavo konzerv od živine; 52. tovarne avtomobilov; 53. delavnice za ortopedične potrebščine, steznike, trakove, umetno cvetje, čipke in vezenine, optične predmete, glasbene instrumente itd.

Ako bi bila Jugoslavija taka, kakor si jo predstavljamo, bi njeno ozemlje z njenim delovnim prebivalstvom omogočilo skoro vsako vrsto industrije, ker tvori dežela z 12,000.000 prebivalci, s plodno zemljo, vodnim bogastvom, rudami, gozdovi in premogom, v dobrem podnebju in s pridnim prebivalstvom gospodarsko enoto, ker bi se dal skoro vsaki posel v velikem in racijonalno izvrševati v enem ali več podjetjih.

V tem slučaju bodo nekoliko let po vojni vzrasle industrije pri nas kot gobe.

(Dalje sledi.

Izvoz in uvoz.

Uvozne omejitve v Rumuniji. Nameravano povišanje carine se najbrže ne bo izvedlo. Namesto tega se bo znatno omejil uvoz.

Izvoz goveje živine iz Romunije. Romunija je leta 1922 izvozila 144.707 komadov goveje živine in 174.207 komadov svinj.

Uvozna bilanca Anglije. Angleška je uvozila v decembru 1922 blaga za 297 milijonov dolarjev (v decembru 1921 samo 236.8 milijonov dolarjev). V teku leta 1922 je Anglija uvozila blaga za 3.116.05 milijonov dolarjev nasproti 2.508.45 milijonom dolarjev leta 1921.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Živinski sejmi v Ljubljani zopet dovoljeni. Ker živalska kužna bolezen slinavka in parkljevka v političnem okraju Ljubljanska okolica pojema, je pokrajinska uprava razveljavila veterinarsko-redarstvene odredbe z dn 29. decembra 1922. Iz istega razloga je tudi razveljavljena prepoved izvrševanja živinskih sejmov v mestu ljubljanskem.

Zunanja trgovina Madžarske. Zunanja trgovina Madžarske izkazuje za leto 1922 75 milijard papirnih Ko primanjkljaja, to je 214 milijonov zlatih kron napram 306 milijonom zlatih kron v letu 1921.

Industrija.

Tekstilna industrija v Sloveniji. Ministrstvo z trgovino in industrijo je odobrilo Ljubljanski kreditni banki in drju. Franu Zupancu, odvetniku v Ljubljani, ustanovitev delniške družbe z imenom »Jugoslovanske tekstilne tvornice Mautner d. d.« s sedežem v Ljubljani. Družba prevzame predilnico v Litiji in tkalnico v Sv. Pavlu pri Preboldu, ki sta last avstrijske družbe »Vereinigte oesterreichische Textilindustrie A. G.« na Dunaju. Osnovna delniška glavnica znša 10,000.000 Din ter je razdeljena na 100.000 delnic po 100 Din.

Produkcija tobaka v Bolgariji. Produkcija tobaka v Bolgariji znaša za leto 1922 v tonah, kakor poroča »Bolletino di notizie economiche«, sledeče: železo 91.400, jeklo 943.000, svinec 10.500, cink 3060, antimon 200, aluminij 630, srebro 6700, zlato 9.

Sladkorna produkcija na Francoskem. Statistični urad je izdal izkaz o sladkorni kampanji od 1. septembra do 28. februarja, v katerem primerja letošnji pridelek s pridelkom lanskega leta. V omenjeni dobi je znašala produkcija 439.481 ton proti 274.539 tonam lanske kampanje. Zaloge znašajo 83,267 ton proti 63.450 tonam v minulem letu.

Carina.

Vprašanje znižanja izvozne carine na pšenico. Na zadnji seji gospodarsko-finančnega komiteja ministrstva se je razpravljalo med drugim o izvoznih carinah. Sklenilo se je, da se izvoz pospešuje z znižanjem izvoznih carin. Pred vsem se je razmotrivalo vprašanje znižanja izvozne carine na pšenico. Končni sklepi še niso bili storjeni.

Denarstvo.

1000-dinarski bankovci se vzamejo početkom prihodnjega tedna iz prometa ter pridejo v promet novi 1000-dinarski bankovci.

Državni kurz tujemu denarju je sledeč: 1 napoleondor 356 Din, 100 fr. frankov 636 Din, 100 belgijskih frankov 600 Din, 100 drahem 105 Din, 100 lir 460 Din, 100 švicarskih frankov 1776 Din 100 peset 1425 Din, 100 hol. goldinarjev 3752 Din, 100 danskih kron 1880 Din, 100 šv. kron 2600 Din, 100 rubljev 10 Din, 1 funt šterling 446 Din, 1 dolar 95 dinarjev, 100 nemških mark 0.76 Din, 100 romunskih lejev 50 Din, 100 bolgarskih levov 61 Din, 100 Kč 266 Din, 100 papirnatih turških piastrov 50 Din, 100 Kn-a. 0.14 Din, 100 poljskih mark 0.47 Din, 100 Ko. 3.80 Din,

Narodna banka SHS. Stanje 15. marca 1923. Aktiva (v milijonih dinarjev; v oklepajih spremembe napram stanju 8. t. m.): kovinska podloga 349.0 (+ 1.9), posojila 1509.0 (— 18.1), račun za odkup kronskih novčanic 1238.2, račun začasne razmene 297.5 (— 0.1), državni dolg 2956.5 (—1.4), vrednost državnih domen 2138.3, saldo raznih računov 89.7 (+ 28.1). Skupaj 8578.6. — Pasiva: vplačani del glavnice 18.6, rezervni fond 4.9, bankovci v obtoku 5379.7 (— 47.2), državni račun začasne razmene 297.5 (— 0.1), državne terjatve 216.8 (+ 24.4), razne obveznosti 522.5 (+ 33.0), terjatve države za založene domene 2138.3. Skupaj 8578.6.

Nemška protivrednost zlatega franka je bila določena s 12. marcem s 4200 markami.

Promet.

Pošta v osvobojeni Dalmaciji. V zadnjih dneh je bil vzpostavljen poštni promet z evakuiranimi poštami v tretjem pasu Dalmacije. Promet je za enkrat omejen na službene in zasebne pisemske pošiljke ter službene pakete in denarna pisma. Poštni uradi so začeli poslovati v naslednjih krajih: Beograd, Filipjakov, Novi grad, Posedarija, Preko, Sali, Ugljan, Zemunik, Ždrelar, Molah, Nin, Olib in Silba.

Zvišanje nekaterih telefonskih pristojbin. Ministrstvo pošte je zvišalo nekatere telefonske pristojbine glede instalacije in naročnine. Instalacija velja za vse naročnike po 1200 Din, samo za one, ki so navedeni pod točko 1. čl. 11. telef. pravilnika velja še nadalje 300 Din. Naročnina na telefone v privatnih stanovanjih itd. (točka g) čl. 11. telef. pravilnika, se zviša v Ljubljani in Mariboru od 500 na 720 Din na leto, v drugih krajih z več ko 10 naročniki pa od 400 na 500 Din. Poleg teh so se zvišale še nekatere druge pristojbine. Za stare naročnike velja povišek od 1. julija 1923 za nove pa od 1. marca 1923 naprej.

Promet s Turčijo. Med upravo orijentalskih železnic in med našim prometnim ministrstvom se vrše pogajanje za vzpostavitev direktnega železniškega prometa med našo kraljevino in Turčijo. Pogajanja še niso dovedla do pozitivnega rezultata.

Avtomobilna prometna d. d., Ljubljana, naznanja cenjenemu občinstvu, da bode vozil avtomobil: 1. Na progi Škofja Loka—Železniki dne 25. t. m., ob priliki koncerta ljubljanske Glasbene Matice v Škofji Loki s sledečim voznim redom: odhod Železniki 5.30, 15.—, prihod Škofja Loka 7.—, 16.30; odhod Škofja Loka 12.15, 20.30, prihod Železniki 13.45, 22.—. 2. Na progi Škofja Loka—Železniki za čas velikonočnih praznikov in sicer dne 27., 28. in 31. t. m. ter 3. aprila s sledečim voznim redom: odhod Železniki 5.30, 13.45, prihod Škofja Loka 7.—, 15.15; odhod Škofja Loka 12.15, 15.40, prihod Železniki 13.45, 17.15. 3. Na progi Ljubljana—Vransko (Blagovica) za čas velikonočnih praznikov, t. j. od vštevši 27. marca do 4. aprila, vsak dan s sledečim voznim redom: odhod Vransko 6.—, prihod Ljubljana 8.30; odhod Ljubljana 16.—, prihod Vransko 18.30.

Iz naših organizacij.

Redni občni zbor Trgovskega društva v Celju. Trgovsko društvo v Celju ima svoj redni letni občni zbor dne 5. aprila t. l. ob 19. uri v restavraciji Narodnega doma s sledečim dnevnim redom: 1.) čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora; 2.) poročilo funkcijonarjev; 3.) volitve funkcijonarjev; 4.) slučajnosti.

Razno.

Proizvajanje tobaka v Sloveniji. Kakor se uradno razglaša je finančni minister odobril določbo upravnega odbora samostalne monopolne uprave glede proizvajanja tobaka v letu 1923. V Sloveniji je to proizvajanje dovoljeno v celjskem, ljutomerskem, mariborskem in ptujskem okraju, nadalje v celem Prekmurju, vendr sme uprava državnih monopolov dovoliti gojenje tobaka tudi v krajih, ki niso navedeni, če se izpolnijo zakonski pogoji, in istotako prepove-

dati gojenje tobaka v imenovanih krajih če se ne izpolnijo zakonski pogoji. Cene tobaku v Sloveniji so določeni za kilogram tako-le: izredni razred 10 Din, I. razred 8 Din, II. razred 7 Din, III. razred 5 Din, IV. razred 3 Din, V. razred 2 Din, odpadki 1 Din. Poleg teh cen, ki se rčunajo kot osnovne, se bo proizvajalcem izplačalo 300 odst. kot draginjska doklada. Ta doklada se sme zvišati po ekonomskih razmerah, kakršne pač bodo ob odkupu.

Narodna banka in trgovanje z devizami. Ker se Narodna banka pripravlja na trgovanje z devizami, je pričela prevzemati uradnike, od drugih bank. Tako je zagebška podružnica prevzela že uradnike od Eskomptne banke.

Pravilnik o ribolovu. Ministrstvo za kmetijstvo in vode je te dni izdalo za leto 1923 pravilnik o ribolovu, v katerem je točno določen čas in način ribjega lova. Ribičem, ki bi se točno ne ravnali po pravilniku, je zagrožena stroga kazen. Na ta način se hoče preprečiti nesmiselno uničevanje rib z dinamitom in drugimi nedopustnimi sredstvi.

Pogajanja o Južni železnici končana. V Rimu so se pogajanja o Južni železnici končala. Dosegel se je popolen sporazum in so posamezne delegacije že odposlale svojim vladam vsebino pogodbe. Lastnik bančene tvrdke Louis Rotschild se je udeležil končnih sej konference in podpisal pogodbe v imenu upravnega sveta Južne železnice.

Iz dunajskega velesejma. Obisk velesejma je sijajen. Iz vseh dežel in delov sveta neprestano prihajajo kupci. Sklenjenih je že veliko kupčij.

Češkoslovaško - jugoslovanska konferenca v Bratislavi. Te dni se prično v Bratislavi pogajanja med Jugoslavijo in Češkoslovaško za reguliranje parobrodnega tranzitnega prometa. Naši delegati so že odpotovali iz Beograda v Bratislavo.

Sklicanje finančnega odbora. Za 29. t. m. je odrejena seja finančnega odbora. Otvori se ob desetih dopoldne in se bo bavila z vprašanjem odobrenja kreditev iz 7% in dolarskega posojila ter o vprašanju državnih dohodkov ter stroškov.

Avstrijski konzulat v Splitu. V Splitu se je ustanovil avstrijski honorarni konzulat, pod čigar področje spadata okraja Split in Dubrovnik.

Konec pasivne rezistence v Avstriji. Pasivna rezistenca poštnih in brzojavnih nameščencev, ki je trajala skoraj osem dni se je končala, ker so nameščenci omilili svoje zahteve in ker je vlada izjavila svojo pripravljenost popustiti.

Madžarsko - italijanska brodarska družba. Iz Budimpešte poročjo: Namesto dveh nameravanih brodarskih družb o katerih so se že vršila pogajanja med Madžari in Italijani, je sedaj italijanska vlada pokrenila akcijo za osnovnje samo ene in se hoče z interesenti obeh nameravanih družb pogajati. Pogajanja med obema skupnama so se že uvedla in bodo, kakor se predvideva, dovedla do uspeha.

Belgijski konzulat v Ljubljani. V kratkem se usnuje v Ljubljani belgijski konzulat. Pogajanja z našo vlado so namreč že ugodno zaključena. Za honorarnega konzula bo imenovan Slovenec - domačin.

Delegacija ministrstva financ objavlja uradno: Gospod finančni minister je na poziv reparacijske komisije v Parizu z odlokom z dne 9. marca 1923 D. br. 4417 odredil, da naj se vse obveznice predvojnih negažiranih dolgov bivše Avstroogrske manarhije, — ki so na ozemlju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, in jih mora naša država prevzeti v plačilo, — vzamejo iz obteka in zbero pri generalni direkciji državnih dolgov. Na podlagi tega odloka pozivljam vse imenike navedenih obveznic, da naj jih najdalje do 13. aprila 1923 izroče finančnim ustanovam, ki so določene, da izvrše ta posel. Obveznice, ki se ne bi odvedle — ne glede na to ali so žigosane ali ne — se ne bodo upoštevale pri razdelitvi predvojnih dolgov in ne bodo konvertirale v papirje naše države. Nove obveznice bodo dobili samo oni, ki so izročili državi samo svoje stare obveznice. Obveznice bodo sprejemali: 1. Generalna direkcija državnih dolgov; 2. Okružne in sreske financijske uprave na teritoriju Srbije in Črne gore; 3. Oblastna financijska direkcija v Novem Sadu in njene področne okružne in sreske financijske uprave; 4. finančna delegacija v Sarajevu, Zagrebu, Ljubljani in Splitu ter vsi davčni uradi na ozemlju Bosne, Hrvatske, Dalmacije in Slovenije. Obveznice se bodo jemale iz obteka po določilih pravilnika D. br. 4019 z dne 9. avgusta 1920 (Uradni list 97. 313 z dne 23. avgusta 1920) na isti način, kakor so se jemale iz obtoka obveznice vojnih posojil. Obveznice, ki niso v rokah lastnikov samih, marveč so deponirane in hranjene iz katerega-koli naslova pri bankah, državnih ali privatnih ustanovah ali privatnih osebah, morajo odvesti oni, ki jih shranjujejo in jih uporabljajo. Shranjevalci so lastnikom materijalno odgovorni za škodo, ki bi utegnila zadeti lastnika, ako se obveznice ne bi pravočasno odvedle. To pa velja samo za obveznice, ki se nahajajo na našem ozemlju. Glede obveznic, ki so deponirane v inozemstvu, se bo postopek pozneje določil. Ustanovam, določenim, da jemljejo obveznice iz obtoka, naj se izročajo izključno samo obveznice, ki so bile žigosane z našim žigom. Vse ostale obveznice to so: 1. Obveznice, ki slučajno niso bile žigosane — torej sploh nežigosane; 2. obveznice, ki so žigosane poleg z našim žigom tudi še z žigom kake tuje države (Avstrije, Madžarske, Češke itd. in 3. obveznice, ki so žigosane samo z inozemskim žigom; naj se pošljejo v denarnem pismu neposredno generalni direkciji državnih dolgov v Beogradu. Pošiljatvi je priložiti koleka prosto prošnjo v kateri morajo biti navedene predložene obveznice po njih vrsti, emisiji, po serijah in številkah ter nominalni vrednosti. Za prejete obveznice bodo izdajala finančna oblastva in davčni uradi strankam reverze (prejemna potrdila), podpisane po dveh uradnikih (po uradnem predstojniku in še enem uradniku) in opremljene z uradnim pečatom. Te reverze je treba skrbno shraniti, ker se bodo izdajale nove obveznice samo proti vrnitvi reverza.

Književnost.

Menično pravo od dr. Jurija Vrbaniča, profesorja vseučilišča in ravnatelja Prve hrvatske štedionice v Zagrebu, je izšlo te dni v Hrvatskem štamparskem zavodu d. d. Zagreb, Marovska ul. 30. Knjiga stane 40 Din, je zelo priročna ter jo vsakomur priporočamo.

Industrijska bibloteka. Zagrebški Jugoslovanski Lloyd je začel izdajati industrijsko bibloteko, katera nam nudi sliko industrijskega razvoja v poedinih delih naše države, kakor tudi o poedinih vrstah industrije ter nam da nasvete za nadaljnji razvoj in za izkoriščanje narodnega bogastva. Do sedaj so izšli trije zvezki te industrijske bibloteke in to: 1.) **Joso Lakatoš: Industrija Slovenije,** katera knjiga je izšla že lansko leto. Knjiga je tiskana na 250 straneh in stane 25 Din. 2.) **Dr. Vladimir Njegovan: Naša kemijska industrija.** Knjiga je tiskana na 64 straneh ter stane 8 Din. Dr. Njegovan je profesor Zagrebške tehniške visoke šole in opisuje v tej knjigi v glavnem stanje raznih vrst naše kemične industrije, v najširšem smislu besede ter nudi razne dragocene statistične podatke. Pred kratkim je izšel v bibloteki tretji zvezek **Joso Lakotič: Industrija Dalmacije,** ki je tiskan na 128 straneh ter stane 15 Din. Avtor se ne zadovoljuje samo z opisovanjem sedanjega stanja industrije v Dalmaciji, temveč opozarja tudi na razna neizkoriščena bogastva in navaja katere vrste industrije bi lahko prosperirale v Dalmaciji ter dokazuje to z raznimi statističnimi podatki. Knjiga vsebuje razna poglavja kakor: rudarstvo Dalmacije, vodne sile in njih izkoriščanje, ribarstvo in konzerviranje rib, ladjedelnice, olive in industrija olja, zdravilna in industrijska zelišča ter razna industrija. — Vse te tri knjige izpolnjujejo v naši siromašni gospodarski literaturi praznino, ter vsebujejo mnogo dobrega materijala za vsakega, ki se zanima za našo industrijo, ter so pripravne za vsako informacijo v posameznih vrstah industrije, kakor tudi za spoznavanje domačih nabavnih virov, vsled česar jih našim gospodarskim krogom najtopleje priporočamo. — Gospod Lakatoš, glavni urednik Jugoslovanskega Lloyda, bo izdal še nadaljnje knjige v naši industrijski bibloteki, tako da bode popisal industrijo cele naše države.

Novi jugoslovanski zemljevid od dr. Jovana Cvijiča. Jugoslovanski Lloyd, d. d. v Zagrebu in Hrvatski štamparski zavod, d. d. v Zagrebu in Osijeku, ima v zalogi novi jugoslovanski zemljevid. Cena istega v izdaji 170×145, nalepljen na platno, tiskan v cirilici ali latinici je 290 Din. Isti zemljevid v velikosti 60×70 stane v latinici ali cirilici 36 Din. Z ozirom na precizno in lepo obliko ter na izvanredno nizko ceno ga vsakomur priporočamo.

Oglašajte v Trg. listu!

Veletrgovina
A. Šarabon
v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago
raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke, raznovrstno rudninsko vodo.
Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.
Ceniki na razpolago.

V večjem industrijskem mestu
se dá v najem
za primerno odstopnino in malo mesečno najemnino
delavnica 50 m² s skladiščem 18 m²
s priključkom na mestno električno mrežo (cena elektr. toka nizka) z ali brez inventarja. — Vprašanja pod: „D. Š. K. III—61" na „Interreklam" d. d., Zagreb, Ilica br. 21.

! Družabniki !
z večjim kapitalom za večjo družbo z o. z. špecerijske stroke na debelo na Gorenjskem
— se iščejo. —
Ponudbe pod: „ENGROS" do dne 31. marca na „Anončni zavod Drago Beseljak i. dr., Ljubljana, Sodna ul. 5.

KNJIGOVODJA-KORESPONDENT
z večletno prakso prosi za službo. Gre tudi za blagajnika ali skladiščnika. — Prijazne ponudbe pod „ZANESLJIV" na upravništvo „Trgovskega lista".

Oženjen mlinar
izvežban v preprostem in umetnem mlenju, išče službe v večjem mlinu na deželi. Gre tudi za 1/3 merice. Ponudbe pod „MLINAR 52" na upravništvo „Trgovskega lista".

Na veliko in malo!
Priporočamo: galanterijo, nogavice, potrebščine za čevljarje, sedlarje, rinčice, podloge (belgier), nadalje potrebščine za krojače in šivilje, gumbe, sukanec, vezenine, svilo, tehtnice decimalne in balančne najceneje pri
Josip PETELINC
Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Zalogo moke
za nadrobno razprodajo odda trgovcu v Ljubljani, kateri ima pripravne prostore
Prvi mestni mlin v Celju

TISKARNA MERKUR
Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, pravila, koledarje, posetnice
TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA DELNIŠKA DRUŽBA
Ljubljana
Simon Gregorčičeva ulica
Tiska trgovske in uradne tiskovine, pisemske kuverte in druge tiskovine

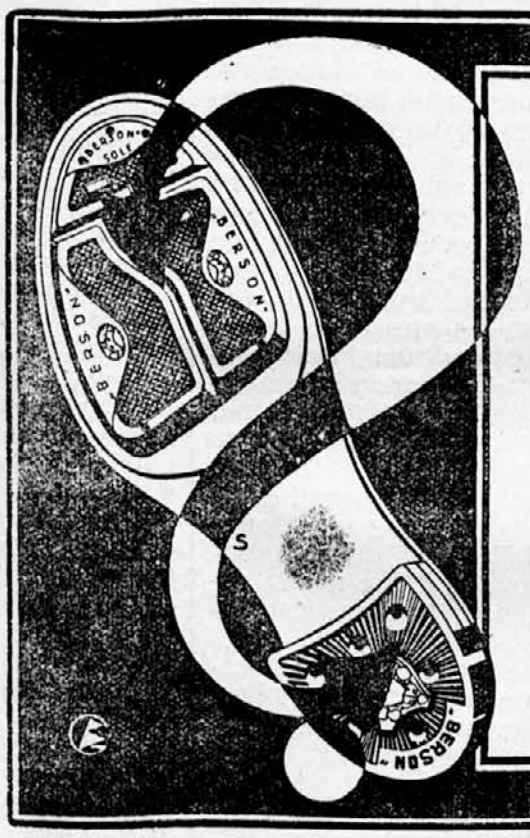

Nagradna tekma.
Katere prednosti daje naša
„BERSON" gumi napetnikov in
„BERSON" gumi potplatov?
Velika ob'ubljenost katero uživa o naši gumi napetniki, kakor tudi gumi potplati dala nam je povod, da za najboljše odgovore na gornje vprašanje raspišemo sledeče nagrade:
1. nagrada . . . . . 2000 Dinara
2. nagrada . . . . . 1000 Dinara
3. nagrada . . . . . 500 Dinara
30 nagrad . . . . . po 100 Dinara
50 nagrad . . . . . po 50 Dinara
Odgovori se z 'očno naznako imena in točne adrese pošiljatelja nastavljajo do 15. aprila t. l. na nas'ov: BERSON Kauču d. d. Zagreb Vilsonov trg štev. 7.
Odgovore bode prosodil eden jury reklamnih strokovnjakov, a imena nagrajenih se bodo naznanila v dnevnikih.
BERSON Kaučuk d. d. Zagreb, Vilsonov trg 7.

Lastnik: »Merkur« trgovsko-industrijska d. d., Ljubljana. — Glavni urednik Robert Blenk. — Odgovorni urednik: Franjo Zebal. — Tisk tiskarne »Merkur« trgovsko-industrijske d. d.